

ZON & ZIN

Hartelijk verbonden in ons bisdom

© Anneke Bollebakker

Wergroep Hartelijk Verbonden

Zoek je inspiratie voor een fijne daguitstap met zin?

Ga dan als pelgrim op bezoek in zeven kerken die je op het spoor zetten van wat barmhartigheid kan betekenen vandaag en pik meteen een aantal must-sees mee in hun directe omgeving.

Deze pelgrimstocht draagt de naam *Hartelijk verbonden, zeven kerken, zeven werken*. Een bijhorend impulsboekje bevat achtergrondinformatie en een overzicht van de openingstijden van de verschillende kerken. Je kunt het downloaden via www.kerknet.be/bisdom-antwerpen/artikel/project-‘hartelijk-verbonden-7-kerken-7-werken’

Heb je de smaak te pakken? Plan meerdere daguitstappen en verzamel alle zeven stempels en krijg zo een nieuwe kijk op de betekenis van barmhartigheid.

»» Bereleuk TURNHOUT

45

Nergens beter dan thuis. In samenwerking met vzw Agorakring nodigt de Sint-Pieterskerk je uit op deze fototentoonstelling. Twintig beelden vertellen het persoonlijk verhaal van vluchtelingen op hun weg naar België en geven een nieuw perspectief op het werk van barmhartigheid *de vreemdelingen herbergen*.

Kom dat zien! Kom dat zien! Altijd prijs! Altijd gewonnen!

Direct naast de kerk op de Grote Markt kun je van 12 augustus om 16 uur tot 25 augustus rondjes zwieren of iets zoets snoepen op de Turnhoutse kermis. Met maar liefst 75 attracties (ook op het Zege- en het Warandplein) kan de kermisliefebber, jong en oud, zijn hart ophalen. Wist je dat kermis als *kerkermis* moet worden gelezen? Vroeger kwam de bisschop doorgaans op bezoek ter gelegenheid van het feest

van de patroonheilige van de lokale kerk. Hij ging voor in een plechtige mis, waarna er rond de kerk een groot volksfeest volgde ... de kermis.

Net na de kermis, op zaterdag 27 augustus vanaf 14 uur, stroomt de Grote Markt vol kinderen voor de Gheyntjesworp. Zodra er vrolijke kinderliedjes weerklinken vanop de beiaard, steken ze hun armen wijd open de lucht in om een van de honderden pluchen beertjes te bemachtigen die vanuit de toren naar beneden gegooid worden. Deze traditie uit de achttiende eeuw is genoemd naar Andreas van den Gheyn, de belangrijkste klokkengieter uit die eeuw. Hij goot 24 beiaarden. Zijn zeventiende werk siert de toren van de Sint-Pieterskerk. Het is de meest volledige beiaard die er nog bestaat van Andreas van den Gheyn. Als huldebetoon organiseerde het Beiaardcomité jaarlijks de Gheyntjesworp. Een traditie die Toerisme Turnhout, op vraag van het Beiaardcomité, met veel plezier verderzet.

© Bram Mönster

© Paul Hermans

1

Maak kennis met Geel als barmhartige stede. Een bezoek aan Geel mag je niet beperken tot de Sint-Dimpnakerk. De kerk van Geel voorziet in het impulsboekje een volledig dagprogramma, met oog voor de vele bezienswaardigheden (te downloaden met alle info en openingstijden via de link in het begin van deze katern). Een greep uit het ruime aanbod:

Het Gasthuismuseum is gehuisvest in het complex van het Oud Gasthuis dat vanaf eind dertiende eeuw onderdak bood aan zieken. Vanaf de zestiende eeuw stonden de zusters augustinessen in voor de zorg. In het kindvriendelijke museum maak je via audio en computer kennis met het gasthuis vanuit het perspectief van zieken en zusters. Info via www.gasthuismuseumgeel.be.

Het bezoekerscentrum Pas-sage (Pas 200 in Geel) van het Openbaar Psychiatrisch Ziekenhuis (OPZ Geel) wil geïnteresseerden informeren over het verleden, het heden en de toekomst van de psychiatrie in Geel. Ze willen komaf maken met het stigma dat op psychiatrische problematiek kleeft. In het centrum vertellen (ex-)patiënten via film, kunst en gedichten over hun visie op psychiatrie, hun ziekte en hun herstel. Bezoek is enkel mogelijk met betaalde gids na reservatie.

De Sint-Amandskerk (1489-1547) op het Geelse marktplein is de oudste parochiekerk van Geel. Het laatgotische gebouw kreeg in de loop der eeuwen een overdadig barokinterieur, waardoor het geheel nu een overweldigende indruk maakt. Deze kerk is toegewijd aan

de heilige Amandus, die heel Vlaanderen rondtrok. In de vorm van een beeld dat gespaard werd tijdens de beeldenstorm ontbreekt de plaatselijke Dimpnaverering hier evenmin.

»» Op de kansel in HERENTALS

12

Herentals is een prachtige bestemming, zowel omwille van de Sint-Waldetrudiskerk, als voor de monumenten die de stad rijk is. Overdag is een bezoek per fiets aan te raden. De oude spoorwegbedding tussen Morkhoven en Herentals is omgevormd tot fietspad en vormt een onderdeel van de Kempen-Hagelandroute. Het is een uiterst gewaardeerde verbinding voor zowel woon- en werkverkeer, schoolgaande kinderen, als voor recreanten die van de Kempen tot het Hageland en terug willen fietsen. Tegelijk is deze fietsweg met haar bermen een belangrijke verbindingsweg voor heel wat diersoorten. Als onderweg je maag begint te knorren, kan een van de talrijke fietsrestaurants ongetwijfeld de hongerigen spijzen of de dorstigen laven. Een overzicht van fietsvriendelijke horeca nabij de fietsroute vind je via www.kempen.be.

Op zaterdagavonden om 19 uur kun je kennismaken met een bijzondere vorm van liturgie in de Sint-Niklaaskerk aan de Sint-Niklaasstraat in Morkhoven, een deelgemeente van Herentals. De stoelen in de kerk zijn er niet naar het altaar gericht, maar naar elkaar. De voorganger zit tijdens de woorddienst achteraan in de kerk tussen de mensen. Pas tijdens de tafeldienst neemt de voorganger plaats achter het altaar. In deze vorm van liturgie is er extra aandacht voor symboliek. Ze vraagt van de aanwezigen een actieve deelname aan de viering. Ook na de zomer blijf je hier welkom. Vanaf september kun je tijdens de vieringen het kerkkoor terug beluisteren, dat in juli en augustus geniet van een welverdiende vakantie. Al 25 jaar ondersteunt dit koor wekelijks de kerkdienst.

Elke dinsdag in juli en augustus kun je je oor te luisteren leggen in *De preekstoel*. Dan geeft een bekende of minder bekende medegelovige vanaf de preekstoel in de Sint-Waldetrudiskerk een persoonlijk antwoord op de vraag wat het voor hem of haar betekent als ze zeggen: 'ik ben christelijk gelovig'. De avond wordt om 19.30 uur ingeleid met orgelspel. Om 20 uur volgt de getuigenis. Aansluitend kan iedereen napraten bij pot en pint in de tuin van de oude dekenij. Deelname is gratis. Een overzicht van de zevende zomereditie vind je op www.heiligehuisjes.be.

Pelgrimeren met de fiets langs

Nu de zonnige zomer op je huid brandt, voel je het misschien kriebelen om een deel of de volledige pelgrimstocht van **hartelijk verbonden, zeven kerken, zeven werken** per fiets af te leggen.

Ongetraind begin je er best niet aan, want om al de zeven kerken te bezoeken, dien je 159,7 kilometer te trappen.

Deze lange route voor getrainde mensen kun je op elke gewenste plek starten. Op Kerknet (www.kerknet.be/bisdom-antwerpen/artikel/project-hartelijk-verbonden-7-kerken-7-werken) geven we een voorbeeld dat start in Antwerpen en je vervolgens via Hoogstraten, Turnhout, Geel, Herentals en Lier opnieuw terug naar Antwerpen leidt. Via de fietsknooppuntenroute kom je niet alleen mooie kerken en uitzichten tegen, maar ook plekjes om de dorstigen te laven en de hongerigen te spijzen.

Ben je alleen of met een kleine groep en zoek je nog fiets-genoten? Dan nodigen we je van harte uit om aan te sluiten bij de gidsen van toerismepastoraal van Lier. Zij fietsen op 6 en 7 augustus langs de vijf kerken in de Kempen. Geef tijdig een seintje aan nicole.claes@skynet.be of via 0497 61 33 21, zodat er gezocht kan worden naar een plaats om samen te logeren.

Wie liever een kortere route fietst, verwijzen we graag door naar www.fietsnet.be waar je zelf een fietstocht kunt plannen op maat van je fysieke vermogen en langs de kerken die jij wenst te bezoeken.

Bollen maar!

57

Antwerpen

5

Lier

4

© Jan Kint

© Ilse Van Halst

de zeven collegiale kerken

53

Hoogstraten

45

Turnhout

**HARTELIJK
VERBONDEN**
**7 KERKEN
WERKEN**
BUITENGEWOON JAAR
VAN DE BARMHARTIGHEID
BISDOM ANTWERPEN

Herentals

12

Geel

80

57-56-03-30-16-20-41-41-40-69-99-98-81-97-09-29-**53**-
52-11-12-99-10-31-07-13-02-01-**45**-48-78-90-89-34-88-87-
24-21-22-23-01-79-**80**-78-49-40-48-62-61-62-60-**12**-11-09-
10-68-69-74-75-75-76-88-88-89-**05**-89-11-52-12-62-62-10-
08-04-13-58-**57**

»» Plezier in LIER

5

Je zou Lier tekortdoen als je na een bezoek aan de Sint-Gummaruskerk vertrok. Bijzonder is het Begijnhof van Lier uit 1250 dat met de groei van het aantal begijnen steeds uitgebreide. Betreed deze oase van rust via de monumentale poort in de Begijnhofstraat en wandel naar de centraal gelegen Sint-Margaretakerk (1664-1767). De Calvarieberg met piëta, het Convent – het vroegere novicehuis – en de Grachtkant zijn de pittoreske hoogtepunten van dit unieke monument, erkend als Unesco Werelderfgoed.

Wie getroffen is door het verhaal van de heilige Gummarus, bezoekt vast graag de vroegere bewaarplaats van zijn relieken in de Sint-Pieterskapel. De kapel dateert uit begin van de dertiende eeuw, maar werd in de loop der eeuwen grondig herbouwd en aangepast.

Wil je andere pelgrims ontmoeten? Dan is de Sint-Jacobskapel (1383) een bezoek waard. Fietsers en wandelaars die via de klassieke *Jacobsroute* op weg zijn naar Santiago de Compostela stappen in Lier langs deze kapel, oorspronkelijk de kapel van het Sint-Jacobsgodshuis. In de Spaanse tijd fungeerde de kapel als parochiekerk voor de Spaanse militairen.

Lier is ook bekend als knooppunt van de drie Neten. Een boottocht biedt je vanop het water een prachtig zicht op de stad. Vervelen zul je je zeker niet. De schippers weten levendig te vertellen over de geschiedenis van hun stad.

6

© Gommer Lemmens

© Gommer Lemmens

© Gommer Lemmens

Wie Antwerpen zegt, denkt aan Pieter-Paul Rubens. Hij ligt begraven in de kerk Sint-Jacob de Meerdere. De keuze om de werken 'de doden begraven' en 'bidden voor de levenden en de doden' aan deze kerk toe te vertrouwen lag dus voor de hand. Naast het graf van Rubens verwijzen heel wat kunstobjecten en liturgische gebruiksvoorwerpen naar deze werken. In de kerk ontvang je een folder om dit alles zelf te bekijken. Ook is er een tentoonstelling over deze werken.

In de kapel van Onze-Lieve-Vrouw prijkt *Onze-Lieve-Vrouw met Kind, door heiligen vereerd*, één van Rubens' meesterwerken en de uitdrukking van zijn Mariadevotie. Maria wordt door enkele cherubijntjes met een bloemenkrans gekroond. Het guitige Jezuskind op haar schoot kijkt lachend op naar zijn moeder en steekt speels de handjes uit naar de onbekende bisschop die neerknielt. Achter hem staat Maria Magdalena, het balsemkruikje in de hand, vergezeld van twee heilige vrouwen.

Juist onder zijn schilderij ligt de grafkelder waarin Rubens en zijn familie hun laatste rustplaats kregen. Oorspronkelijk zou de schilder in de Sint-Michielsabdij begraven worden, maar op zijn sterfbed op 27 mei 1640 paste hij zijn laatste wilsbeschikking aan en liet hij noteren: "Kiesende (syne) sepulture inde parochiaele kerke van St-Jacob." Met de bouw van de gotische kapel werd eerst begonnen in 1642, zodat hij er pas vijf jaar na zijn overlijden kon worden bijgezet.

Sint-Jacob de Meerdere is ook een halte voor wie onderweg is naar het graf van apostel Jacobus de Meerdere in het Spaanse Santiago de Compostela. De kerk bezit een relik van deze apostel. Wie de schelpenroute te voet volgt vanaf Sint-Jacob, wandelt een klein stukje van de *camino* naar Compostela, en komt zo vanzelf bij de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal, de moederkerk van ons bisdom.

In de kathedraal en in heel Antwerpen bekleedt Onze-Lieve-Vrouw een bijzondere plaats. Zij is dan ook patrones van de stad. Dat valt meteen op door de talrijke Mariabeelden die de stad rijk is. Vandaag tel je er nog ruim honderd binnen de Leien. In de kathedraal start een fotozoektocht voor jong en oud naar Onze-Lieve-Vrouwebeeldjes in de stad. De tocht van zo'n drie kilometer is beschikbaar via Kerknet en in de kathedraal zelf. Hij eindigt in het Begijnhof van Antwerpen.

Paus Franciscus vroeg ieder bisdom om tijdens het Jaar van Barmhartigheid een **Heilige Deur** te openen die de Deur van Barmhartigheid wordt genoemd. In ons bisdom opende mgr. Bonny de Heilige Deur van de kathedraal (dagelijks open van 14 tot 16 uur). Al wie door deze deur stapt, zal de liefde ervaren van God, die troost, vergeving en hoop biedt.

OP STAP MET MADONNA

Barmhartigheid is geen passief gebeuren. Je mag daarentegen – figuurlijk – in beweging komen en anderen bevrijden van alles wat hen gevangen houdt. De streek rond Hoogstraten nodigt uit om – letterlijk – te bewegen. Velen komen hier wandelen en fietsen. In samenwerking met de lokale toeristische dienst werden enkele routes uitgestippeld. Het vertrek- of eindpunt is telkens de Sint-Katharinakerk.

Fietstocht: Pater Pioroute langs kapelletjes

Speciaal voor dit Jubeljaar van de Barmhartigheid werd een nieuwe fietsroute uitgestippeld. De Pater Pioroute is in de eerste plaats een eerbetoon aan Pater Pio, de Italiaanse heilige wiens bronzen standbeeld in Meersel-Dreef jaarlijks duizenden bedevaarders aantrekt. Tegelijk brengt de route hulde aan Maria, die sinds oudsher ‘moeder van barmhartigheid’ wordt genoemd. Overal op Vlaamse wegen kom je haar tegen, ook in Hoogstraten. Deze route leidt je langs heel wat Hoogstraatste kapelletjes.

Barmhartigheidswandeling

Net als de fietstocht loopt deze wandeling van acht kilometer langs enkele kapelletjes. Aan het einde kom je voorbij de gevangenis van Hoogstraten. Wie wil, kan nog vijf kilometer verder wandelen naar de gevangenis en naar de kolonie van Wortel, in 1999 beschermd als uniek cultureel-historisch erfgoed in Europa.

Kinderzoektocht: Sporen langs het kasteel

De kinderen worden niet vergeten in dit Jubeljaar van de Barmhartigheid. Voor kinderen van zeven tot negen jaar werd een zoektocht op maat gemaakt van ongeveer vijf kilometer. Aan de hand van vragen en raadsels gaan ze op

pad naar de gevangenis van Hoogstraten en het mooie Gelmelslot. De zoektocht loopt tot en met zondag 2 oktober.

Vergeet niet om onderweg een doosje aardbeien te kopen. Die van Hoogstraten zijn onweerstaanbaar lekker!

Op ontdekking in de kerk

Een kleine gids, speciaal ontworpen voor het Jaar van de Barmhartigheid, is gratis te verkrijgen in de jubelkerk of op de toeristische dienst. De gids begeleidt je op je wandeling door de kerk en leert je kijken naar kunstwerken en beelden door ‘de bril van de barmhartigheid’. De vragen in het boekje helpen je om te bezinnen. Ook de gebedsteksten nodigen je uit om te verstillen.

Groenten en bloemen

Elk jaar sluit de openlucht tentoonstelling *Hoogstraten in groenten en bloemen* tijdens het derde weekend van september de zomer symbolisch af. Het concept ontstond in 1999 naar aanleiding van de opening van het pas gerestaureerde begijnhof. De verrassende driedimensionele creaties in bloemen, groenten en fruit lokken inmiddels tienduizenden kijklustigen.

Het ontwerpersteam zal dit jaar ook creaties uitwerken in het teken van barmhartigheid. De tentoonstelling is doorlopend vrij te bezoeken van 16 september om 18 uur tot en met maandagavond 19 september. Op zondag 18 september om 10 uur is er in de Sint-Katharinakerk een dankviering voor dit Jaar van de Barmhartigheid.

Info: Toerisme Hoogstraten, Vrijheid 149, 2320 Hoogstraten, 03 340 19 55, www.hoogstraten.be.

